

Rzeczpospolita
Polska

MINISTERSTWO
FUNDUSZY I POLITYKI
REGIONALNEJ

Unia Europejska
Fundusz Spójności

INFORMACJA POKONTROLNA

A. DATA I ZAKRES PRZEPROWADZONEJ KONTROLI (TEMAT KONTROLI)

Zgodnie z Upoważnieniem nr 8/2019 z dnia 8 listopada 2019 r. kontrola odbyła się w terminie od dnia 18 listopada 2019 r. do dnia 6 grudnia 2019 r. (ostatnie pisemne wyjaśnienia kontrolowanego wpłynęły 15 stycznia 2020 r.) Pracownicy Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przeprowadzili czynności kontrolne w Centrali PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. oraz PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrum Realizacji Inwestycji Region Centralny, Warszawa.

Podstawa prawna kontroli

Art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1146 z późn. zmianami).

Rodzaj kontroli

Kontrola doraźna w trakcie realizacji projektu.

Tytuł i numer kontrolowanego projektu

Projekt nr POIS.05.01.00-00-0010/16 pn. „Prace na linii kolejowej nr 7 Warszawa Wschodnia Osobowa – Dorohusk na odcinku Warszawa – Otwock – Dęblin – Lublin, etap I” w ramach działania 5.1 „Rozwój kolejowej sieci TEN-T”, oś priorytetowa V, „Rozwój transportu kolejowego w Polsce” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

Wartość dofinansowania i okres realizacji projektu

Wartość projektu ogółem: 4 287 690 568,59 zł.

Wartość wydatków kwalifikowalnych: 3 403 145 769,60 zł.

Dofinansowanie: 3 301 017 070,07 zł., w tym wkład UE: 2 892 673 904,16 zł.

Okres realizacji projektu: od 20.11.2015 r. do 31.12.2021 r.

Cel kontroli

Celem kontroli jest ocena efektywności prowadzonych przez Beneficjenta działań dotyczących realizacji obowiązków wynikających z podpisanej UoD dla prawidłowej realizacji projektu, w zakresie: przeciwdziałania nadużyciom finansowym oraz oceny istnienia procedur i faktycznie wykonywanych działań z zakresu kontroli jakości materiałów wykorzystywanych przez wykonawców.

Zakres kontroli

- realizacja obowiązków w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym,
- ocena istnienia procedur i faktycznie wykonywanych działań z zakresu rzeczowej realizacji projektu - dokonywania kontroli jakości materiałów wykorzystywanych przez wykonawców.

B. DANE DOTYCZĄCE JEDNOSTKI KONTROLOWANEJ

NAZWA I FORMA PRAWNA JEDNOSTKI KONTROLOWANEJ	PKP POLSKIE LINIE KOLEJOWE S.A. (dalej PKP PLK S.A.)
ADRES:	ul. Targowa 74, 03-734 Warszawa
OSOBY UDZIELAJĄCE INFORMACJI I SKŁADAJĄCE WYJAŚNIENIA W IMIENIU JEDNOSTKI KONTROLOWANEJ	

C. DANE DOTYCZĄCE JEDNOSTKI KONTROLUJĄCEJ

NAZWA:	Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (IZ POLIŚ) - Departament Programów Infrastrukturalnych (DPI) w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej
ADRES:	ul. Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa
CZŁONKOWIE ZESPOŁU KONTROLUJĄCEGO (ZK):	

D. Informacje na temat sposobu wyboru dokumentów do kontroli oraz doboru próby skontrolowanych dokumentów

1. Realizacja obowiązków w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym

Kontroli podlegały istniejące w jednostce (Centrali Spółki oraz Regionie Centralnym) procedury i dokumenty dotyczące szeroko pojętej tematyki przeciwdziałania nadużyciom finansowym, w tym m.in. analizy ryzyka nadużyć finansowych wraz z procedurami, kodeks etyki, procedury w zakresie

przeciwdziałania konfliktowi interesów, polityka sygnalistów, procedury dot. zakresu przeciwdziałania i wykrywania fałszowanych i nierzetelnych dokumentów.

2. Ocena istnienia procedur i faktycznie wykonywanych działań z zakresu rzeczowej realizacji projektu - dokonywania kontroli jakości materiałów wykorzystywanych przez wykonawców

W ramach przedmiotowego zakresu kontroli podlegały istniejące procedury dotyczące kontroli jakości materiałów. Podczas kontroli przeprowadzono wizytę na budowie, w laboratorium i obserwację praktyki poboru próbek materiałów budowlanych do badania.

E. Techniki przeprowadzania zadania kontrolnego

Zespół Kontrolujący (dalej też: ZK) przeprowadził kontrolę w oparciu o następujące techniki kontroli:

- zebranie i analiza informacji o kontrolowanym projekcie i działalności jednostki, zapoznanie się z dokumentacją stanowiącą podstawę realizacji Projektu,
- weryfikacja oryginałów dokumentów związanych z realizacją Projektu,
- analiza wewnętrznych regulaminów i procedur, dotyczących realizacji wykonywanych zadań przez PKP PLK S.A. w ramach badanego zakresu kontroli,
- przyjęcie pisemnych i ustnych wyjaśnień,
- przeprowadzenie wywiadów z pracownikami PKP PLK S.A. zaangażowanymi w realizację przedmiotowego Projektu,
- wizyta na miejscu realizacji Projektu, przesłедzenie procesu weryfikacji jakości materiałów, łącznie z wizytą w laboratorium Beneficjenta, w tym wykonanie dokumentacji fotograficznej,
- sporządzenie dokumentacji fotograficznej lub kopii dokumentów.

W celu ustalenia zgodności realizacji projektu z warunkami UoD oraz przepisami krajowymi i wspólnotowymi wypełniona została Lista sprawdzająca, która stanowi załącznik do Akt kontroli.

F. Ustalenia kontroli

1. Realizacja obowiązków w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym

1.1 Szacowanie ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w projekcie oraz ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych w projekcie

Stosownie do § 4 pkt. 19 Umowy o dofinansowanie projektu Beneficjent został zobowiązany do rzetelnego oszacowania ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w związku z realizacją projektu oraz opracowania skutecznych i proporcjonalnych środków przeciwdziałania wystąpieniu nadużyć finansowych.

W odniesieniu do reagowania na nadużycia finansowe Zespół Kontrolujący ustalił, że Beneficjent posiada wewnętrzne procedury i mechanizmy kontrolne. Jednakże zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych w projekcie jest niewystarczające z uwagi na nieprzewodzenie systematycznej oceny i analizy ryzyka nadużyć finansowych. Po przeprowadzeniu szczegółowej analizy ryzyka i oszacowaniu jakie ryzyko nadużyć finansowych wiąże się z konkretnymi obszarami realizacji projektu Beneficjent będzie mógł potwierdzić skuteczność i dobrać odpowiednie środki przeciwdziałania nadużyciom finansowym w projekcie.

Na potrzeby kontroli ZK przeprowadził uproszczoną analizę ryzyka nadużyć finansowych, w której potraktował śledztwa toczące się zarówno w ramach POIiŚ 2007-2013 jak i POIiŚ 2014-2020 w projektach PKP PLK S.A jako tak zwane czerwone flagi. W ramach uproszczonej analizy w powyższej formie ustalono, że najbardziej narażone obszary na nadużycia to zмова oferentów, nieujawnione konflikty interesu lub łapówki. W wyniku kontroli stwierdzono istnienie procedur i mechanizmów zabezpieczających przed wystąpieniem nadużyć finansowych w powyższych obszarach. Jednakże Beneficjent nie posiadał analizy ryzyka nadużyć finansowych odnoszącej się do tych obszarów, na

podstawie której można byłoby ustalić, że posiadane mechanizmy są skuteczne oraz utrzymują ryzyko na akceptowalnym poziomie.

Zespół Kontrolujący ustalił, że Zespół projektowy identyfikuje i analizuje ryzyka procesu inwestycyjnego projektu. Analiza ryzyka w tym zakresie ukierunkowana jest na zagrożenia dla terminowej realizacji projektu oraz wpływ poszczególnych problemów i ryzyka na ofertę przewozową (wznowienie ruchu po zamknięciu linii, uruchomienie drugiego toru, oddanie do eksploatacji przejść podziemnych dla pieszych, itp.). Ocena ryzyka i problemów jest prowadzona przy pomocy narzędzia informatycznego EPM. Raporty są cyklicznie przedstawiane Zarządowi Spółki.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Centrali Spółki sprawami związanymi z tematyką nieprawidłowości i nadużyć finansowych w Spółce zajmuje się Biuro Zarządu, w którym funkcjonuje Wydział ds. skarg i wniosków oraz Biuro Audytu i Kontroli.

Zakres działania Biura Audytu i Kontroli m.in. obejmuje działania edukacyjne, informacyjne w zakresie przeciwdziałania nadużyciom, nadzorowanie realizacji polityki antykorupcyjnej, implementowanie i monitorowanie realizacji procedur zapobiegania nadużyciom, opiniowanie i doradztwo w zakresie oceny ryzyka wystąpienia nadużyć wewnętrznych, zachowań nieetycznych lub konfliktów interesów istotnych dla bezpieczeństwa Spółki. Zgodnie z wyjaśnieniem Beneficjenta dotychczas realizacja powyższego odbywała się poprzez:

- formułowanie opinii, wniosków, propozycji doradczych po przeprowadzonych m.in. kontrolach i audytach,
- szkolenie w szczególności osób gospodarujących pieniędzmi publicznymi,
- utrzymywanie na stronie intranetowej Spółki zakładki Dział – Bezpieczeństwo - Bezpieczeństwo Biznesowe poświęconej profilaktyce antykorupcyjnej (Vademecum dla pracownika).

1.2 Uregulowanie procedur w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym

1.2.1 Kodeks etyczny organizacji

Beneficjent posiada dokument zawierający opis ogólnych zasad postępowania w kontaktach i relacjach biznesowych z interesariuszami PKP PLK S.A. (*Uchwała nr 962/2015 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 03.11.2015 r. w sprawie przyjęcia do stosowania Zasad postępowania w kontaktach i relacjach biznesowych z interesariuszami PKP PLK S.A. Ia-12*). Zasady Ia-12 w przystępny sposób prezentują oczekiwane przez Spółkę zasady postępowania pracowników w kontaktach i relacjach biznesowych. Dokument posiada cechy przypisywane kodeksowi etycznemu organizacji. Dokument ten, tak jak kodeks etyczny organizacji, ma za zadanie wpływać na uczciwe postępowanie pracowników i redukować ich wykroczenia.

Dokument reguluje obszar zagadnień takich jak:

- zasady postępowania w relacjach z interesariuszami, np. stosowanie zasady dwóch par oczu na spotkaniach, zwracanie uwagi na symptomy zdarzeń mogących mieć podłoże korupcyjne i adekwatne reagowanie,
- konflikt interesów i sposoby procedowania w przypadku możliwości wystąpienia takiego rodzaju zdarzeń,
- polityka przyjmowania prezentów i zaproszeń oraz zakaz oferowania korzyści materialnych, a także zasady postępowania na spotkaniach służbowych (niemniej brak w Uchwale Nr 962/2015 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 03.11.2015 r. w sprawie przyjęcia do stosowania Zasad postępowania w kontaktach i relacjach biznesowych z interesariuszami PKP PLK S.A. Ia-12 informacji o prowadzonym spisie czy też rejestrze otrzymanych prezentów i reprezentacji. Ponadto, zawarte w „Zasadach Ia-12” zapisy dotyczące zarówno oceny charakteru i wartości materialnej upominku jak i intencji mogą być trudne do zweryfikowania oraz budzić wątpliwości pracowników jeśli chodzi o praktyczne ich stosowanie).

- zasady przekazywania/udzielania informacji o charakterze służbowym, np. przez telefon.

Dokument pochodzi z 2015 r. i wymaga weryfikacji pod kątem aktualizacji. Jego treść nie uwzględnia zmian struktury wewnętrznej Spółki. Kiedy Zarząd zatwierdzał do stosowania ww. zasady Ia-12, w Spółce istniało Biuro Zarządu i Kontroli, w którym funkcjonował zespół pod kierownictwem Dyrektora ds. ryzyka nadużyć. Zespół ten zajmował się m.in. sprawami nieprawidłowości. Zespół opracował obowiązujące zasady Ia-12. W Spółce w wyniku zmian organizacyjnych obecnie nie funkcjonuje odrębna komórka ds. zarządzania ryzykiem nadużyć, o której mowa w zasadach Ia-12. W związku ze zmianami organizacyjnymi Biuro Zarządu i Kontroli zostało podzielone na Biuro Zarządu i Biuro Audytu i Kontroli.

W zakresie realizacji projektów PO IiŚ na uznanie zasługuje realizacja kontraktu w formule tzw. paktu uczciwości.

W przedstawionych wyjaśnieniach Beneficjent wskazał, iż Spółka nie posiada Rzecznika/Doradcy Etyki, jednakże należy wskazać, że Spółka PKP PLK S.A. wchodzi w skład grupy PKP S.A. Zespół kontrolujący ustalił, że na stronie internetowej Grupy PKP S.A. widnieje dokument pn. „Kodeks Etyki”. W Kodeksie tym wskazano zasady obowiązujące w zakresie etyki w całej Grupie, jak również podano przykłady dotyczące zachowań etycznych promowanych w Grupie. W Kodeksie tym, wskazano także, że w poszczególnych spółkach istnieją Rzecznicy Etyki Spółek oraz Rzecznik Etyki Grupy PKP, którzy wchodzi w skład Komisji Etyki Grupy PKP. Są oni odpowiedzialni za rozpatrywanie spraw związanych z przestrzeganiem zasad i standardów etycznych Grupy PKP. Do głównych obowiązków Komisji należy monitorowanie norm etycznych oraz pełnienie funkcji doradczej zarówno dla Pracowników Grupy PKP, jak i Zarządów Spółek Grupy. Rzecznicy Etyki, zachowując poufność i profesjonalizm, rozpatrują sygnały pracownicze oraz rekomendują działania mające na celu poprawę kultury etycznej Grupy PKP. Rzecznicy Etyki odpowiadają przed Zarządami spółek Grupy PKP. ZK zauważa, że zasady wskazane w Kodeksie Etyki dla całej Grupy PKP S.A. są wystarczające i zostały w nich ujęte niezbędne wskazówki, jednakże brak jest takiej informacji wśród pracowników Beneficjenta. Wskazanie osoby do pełnienia obowiązków w zakresie promowania zasad etycznych byłoby dobrą praktyką Beneficjenta, a także przejawem stosowania standardów obowiązujących w całej Grupie PKP.

1.2.2 Przeciwdziałanie konfliktom interesów

Procedura przeciwdziałania konfliktom interesów została opisana w dokumencie *Zasady postępowania w kontaktach i relacjach biznesowych z interesariuszami PKP PLK S.A. Ia-12* przyjęte Uchwałą nr 962/2015 Zarządu z dnia 03.11.2015 r. Został określony także wzór Oświadczenia o wyłączeniu pracownika z prowadzenia określonych czynności służbowych w przypadku zaistnienia konfliktu interesów.

Polityka zawiera zapisy w zakresie:

- składania przez pracowników instytucji oświadczeń o konflikcie interesów przy wykonywaniu swoich obowiązków,
- sposobu postępowania w sytuacji wystąpienia podejrzenia konfliktu interesów lub rzeczywistego konfliktu interesów mającego na celu ograniczenie powstałych szkód (wyłączenie pracownika z dalszego prowadzenia sprawy).

Konsekwencje podjęcia działań niezgodnych z treścią wewnętrznych aktów prawnych (regulaminów, instrukcji), w tym informacje o odpowiedzialności pracownika za celowe zatajenie informacji w oświadczeniu lub nieetyczne działanie związane z wystąpieniem konfliktu interesów opisano szczegółowo w § 5 Polityki antykorupcyjnej w PKP PLK S.A. (Uchwała Nr 374/2013 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 07.05.2013 r.)

Pracownicy biorący udział przy realizacji zamówień i wchodzący w skład Komisji przetargowych są zobowiązani do stosowania zapisów Regulaminu Komisji Przetargowych na podstawie którego członkowie komisji przetargowych przed podjęciem czynności związanych z procedurą zamówienia składają oświadczenie o bezstronności.

W przypadku zatajenia informacji mającej znaczenie dla prawidłowej realizacji jakiegokolwiek zadania inwestycyjnego Spółka może podjąć działania zgodnie z zasadami zawartymi w wewnętrznym porządku prawnym np. wdrożyć kontrolę lub przeprowadzić postępowanie wyjaśniające.

1.2.3 Kontrola zamówień

Beneficjent wymaga od wykonawców realizacji przedmiotu zamówienia zgodnie z SIWZ, przepisami prawa powszechnie obowiązującego, Regulacjami zamawiającego, normami, zasadami wiedzy technicznej i sztuki budowlanej. Ponadto, na etapie przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia Beneficjent jest zobligowany do stosowania procedur i instrumentów przewidzianych przepisami prawa tj. Ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (dalej „PZP”), *Regulaminem udzielania zamówień unijnych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.* oraz *Regulaminem udzielania zamówień logistycznych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.*, w zakresie m.in. wykluczenia wykonawcy i odrzucenia oferty, oraz wymaga przedstawienia dokumentów potwierdzających m.in. brak zaistnienia wobec podmiotów ubiegających się o udzielenie zamówienia spełnienia przesłanek wykluczenia, czy zwraca się o wyjaśnienia treści oferty. Warunki udziału w postępowaniu muszą być adekwatne do przedmiotu zamówienia, a stosowane kryteria oceny ofert w postępowaniach prowadzonych na podstawie PZP lub Regulamin udzielania zamówień unijnych nie mogą dotyczyć właściwości wykonawcy.

Obowiązujący w Spółce Podręcznik procedur wdrażania projektów kolejowych Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w rozdziale 10 Procedury przetargowe szczegółowo opisuje zasady oraz działania i czynności w przygotowaniu i przeprowadzeniu postępowania.

Kontrola zamówień w Spółce sprawowana jest m.in. przez Wydział Kontroli Zamówień Publicznych. Przy realizacji kontroli zamówień publicznych Beneficjent stosuje m.in. zapisy wskazanych powyżej dokumentów, jak również *Wytyczne postępowania w przypadkach podejrzenia popełnienia przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu na szkodę PKP PLK S.A.*

W ramach wewnętrznej kontroli zamówień Beneficjent realizuje następujące działania:

- Beneficjent analizuje ogólnodostępne bazy danych, takie jak KRS np.: w przypadkach kontroli doraźnych, weryfikujących informacje zewnętrzne, które dotyczą biorących udział w postępowaniach firm, mogących mieć powiązania kapitałowe lub osobowe z pracownikami PKP PLK S.A. - na etapie przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia komisja przetargowa weryfikuje wykonawców oraz ich oferty w zakresie zaistnienia przesłanek wykluczenia lub odrzucenia oferty, poprzez weryfikację złożonych dokumentów wymaganych w dokumentacji przetargowej m.in. oświadczenia o przynależności do grupy kapitałowej oraz KRS. W razie wątpliwości wykonawca wzywany jest do złożenia wyjaśnień. Zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt 23 PZP, z postępowania wyklucza się wykonawców, którzy należąc do tej samej grupy kapitałowej, w rozumieniu ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 184, 1618 i 1634), złożyli odrębne oferty lub oferty częściowe, chyba że wykażą, że istniejące między nimi powiązania nie prowadzą do zakłócenia konkurencji w postępowaniu o udzielenie zamówienia. W przypadku ziszczenia się przesłanek uzasadniających wykluczenie wykonawcy z postępowania, jego oferta zgodnie z art. 24 ust. 4 PZP jest odrzucona. Z kolei zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 3 PZP, § 24 pkt 2 Regulaminu udzielania zamówień unijnych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. oraz §30 ust. 1 pkt 2 Regulaminu udzielania zamówień logistycznych przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli jej złożenie stanowi czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji;

- W sytuacji zidentyfikowania powiązań gospodarczych, czy innych nieprawidłowości związanych z obrotem gospodarczym, mających znaczenie dla prawidłowej realizacji jakiegokolwiek zadania inwestycyjnego Spółka podejmuje działania na podstawie wprowadzonych Uchwałą Nr 409/2019 Zarządu PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. z dnia 19.06.2019 r. *Wytycznych postępowania w przypadkach podejrzenia popełnienia przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu na szkodę PKP PLK S.A.* Sprawę prowadzi Biuro Prawne Spółki. Radca prawny oprócz sporządzenia zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa np. o znowie przetargowej, prowadzi sprawę, a także dokonuje wpisu o nieprawidłowości do elektronicznego rejestru zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;

- Beneficjent prowadzi działania mające na celu wykrywanie znow przetargowych. W przypadku powzięcia podejrzenia znow przetargowej podejmowane są czynności polegające na przygotowaniu dokumentacji i zawiadomieniu odpowiednich urzędów lub organów. W dniu 28.03.03.2017 r. Prezes Zarządu PKP PLK S.A. wydał zalecenie systemowe IKA-09422-2/17(9) w zakresie m.in. obowiązku przeprowadzania analiz (dla Zakładów Linii Kolejowych), czy firmy uczestniczące w przetargach nie są powiązane. W sytuacji zidentyfikowania sygnałów o możliwej znowie, co może mieć znaczenie dla prawidłowej realizacji zadania inwestycyjnego Spółka podejmuje działania na podstawie *Wytycznych postępowania w przypadkach podejrzenia popełnienia przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu na szkodę PKP PLK S.A.* Sprawę prowadzi Biuro Prawne Spółki;

- Beneficjent bada wiarygodność dokumentów przedkładanych w ofertach oraz posiada procedury w powyższym zakresie. Zgodnie z regulaminem komisji przetargowych Spółki do składu Komisji Przetargowych powoływani są pracownicy Spółki posiadający kompetencje pozwalające na należyłą weryfikację ofert i dokumentów składanych przez wykonawców w postępowaniach przetargowych (w decyzji o powołaniu komisji przetargowej określony jest zakres zadań poszczególnych członków). W przypadku powzięcia wątpliwości, wykorzystując procedury i instrumenty przewidziane przepisami prawa, zamawiający występuje o stosowne wyjaśnienia oraz uzupełnienia do wykonawców lub występuje do biegłych o opinię. O realizacji czynności drobiazgowej weryfikacji dokumentów przez Beneficjenta może świadczyć fakt, iż dokumentacja wielu postępowań, zwłaszcza tych współfinansowanych ze środków UE, jest kontrolowana i weryfikowana przez wiele podmiotów (m.in. UZP, CUPT, KAS).

W ramach kontroli zamówień Wydział Kontroli Zamówień Publicznych nie korzysta ze specjalistycznych baz wywiadowni gospodarczych.

Z przeprowadzonych wywiadów z pracownikami pracującymi w komórkach związanych z zamówieniami publicznymi wynika, że posiadają wystarczającą wiedzę na temat symptomów mogących świadczyć o nadużyciach w zamówieniu. Natomiast wśród pracowników udzielających wywiadu, którzy byli członkami komisji przetargowych, a nie zajmujący się na co dzień zamówieniami publicznymi, wiedza była bardziej szczątkowa.

Wśród przedstawionych procedur w zakresie kontroli zamówień Beneficjent nie posiada dokumentu, który opisywałby symptomy mogące wskazywać na wystąpienie nadużycia finansowego na etapie udzielania zamówienia.

1.2.4 Przeciwdziałanie korupcji

ZK potwierdził, że Spółka w dokumencie wewnętrznym tj.: *Uchwale Nr 962/2015 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 03.11.2015 r. w sprawie przyjęcia do stosowania Zasad postępowania w kontaktach i relacjach biznesowych z interesariuszami PKP PLK S.A. Ia-12*” uregulowała zasady związane z pojęciem korupcji. Zasady te zawierają min. szczegółowy opis pojęć związanych z korupcją, zasady postępowania wraz z procedurą postępowania w przypadku zaistnienia takiego zdarzenia oraz określają politykę przyjmowania prezentów (pkt 1-4 §12 ust.2 tej Uchwały).

Pomimo zasad ogólnych wprowadzonych w Uchwale nr 962/2015 obejmujących swoim zakresem obszar związany z polityką wręczania i przyjmowania prezentów należy zauważyć, że wskazuje ona tylko sytuację tzw. drobnych prezentów. Nie zakłada ryzyka wręczenia prezentów czy też innego

rodzaju upominków np. podczas szkoleń i ich rejestrowania. Nie ma w tej Uchwale informacji o prowadzonym spisie czy też rejestrze.

Dokumentem dodatkowym regulującym zasady w zakresie korupcji jest także Polityka Antykorupcyjna (Uchwała Nr 374/2013 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 07.05.2013 r.). W § 7 Polityki Antykorupcyjnej zawarto sposób postępowania pracownika w sytuacji otrzymania propozycji korupcyjnej. Wskazane zagadnienie nie wyczerpują tematu z uwagi na brak szczegółowego sposobu anonimowego zawiadomienia. W § 7 Polityki Antykorupcyjnej pkt 2 ppkt. 4 wskazano, że pracownik może dokonać anonimowego zawiadomienia o podejrzeniu zdarzenia korupcyjnego, jednakże wskazano, że dokonuje tego poprzez zawiadomienie kierownictwa Spółki. Brak jest w tym paragrafie wskazania jaką formę należałoby zachować, podania dokładnej ścieżki postępowania w tym przypadku oraz wskazania i objęcia tego pracownika szczególną ochroną z uwagi na charakter zgłoszenia.

W ramach czynności kontrolnych na miejscu ZK przeprowadzał wywiady z pracownikami. Z przeprowadzonych wywiadów wynika, iż osoby zajmujące się na co dzień zamówieniami publicznymi posiadały znajomość zapisów Polityki antykorupcyjnej. Na swoich stanowiskach pracy przy realizacji obowiązków służbowych korzystają z zapisów Polityki. Natomiast pracownicy Centrum Realizacji Inwestycji Region Centralny oraz Biura Funduszy Unijnych Centrali mają świadomość istnienia Polityki antykorupcyjnej w Spółce, natomiast nie znają szczegółowych zapisów dokumentu.

1.2.5 Szkolenia

W ramach działań szkoleniowo – edukacyjnych Beneficjent realizuje następujące działania:

- W PKP PLK S.A. przeprowadzono w 2014 r. szkolenie wewnętrzne pt. „Prawno – organizacyjne aspekty przeciwdziałania/ zwalczania korupcji/ mobbingu w środowisku biznesu” obejmujące pracowników Centrum Realizacji Inwestycji oraz zakładów linii kolejowych. Szkolenie było dedykowane w szczególności osobom gospodarującym środkami publicznymi, w pierwszej kolejności zajmującym stanowiska kierownicze. W szkoleniu uczestniczyły także osoby na stanowiskach niekierowniczych. Decyzje o skierowaniu na szkolenie podejmowane były przez kierowników komórek/jednostek organizacyjnych Spółki. Przeprowadzone szkolenia nie były dedykowane wyłącznie dla zespołów projektowych. Szkolenia w tym zakresie nie były ponawiane.

- Beneficjent prowadzi zakładkę intranetową PKP PLK S.A. Dział – Bezpieczeństwo - Bezpieczeństwo Biznesowe poświęconą profilaktyce antykorupcyjnej (Vademecum dla pracownika) gdzie zamieszczono: Politykę antykorupcyjną, Zasady Ia-12, komentarz do Zasad Ia-12, informację Jak zachować się w sytuacji korupcyjnej. Jest także wskazany dostęp do Platformy szkoleniowej CBA oraz do Publikacji CBA. Ponadto zamieszczono publikacje w postaci artykułów prasowych oraz rekomendacje, jak również newsletter i biuletyn antykorupcyjny.

W trakcie wywiadów część pracowników wskazywała na potrzebę organizacji szkoleń w obszarach związanych z nadużyciami finansowymi (np. antykorupcją, zmwami przetargowymi). Jeden z pracowników wskazał, że w ramach działań firmy mogłaby ona podjąć dodatkowe działania, procedury uczulające na sytuację związane z obszarami występowania nadużyć finansowych.

Szkolenia w szczególności powinny objąć pracowników bezpośrednio odpowiedzialnych za realizację kontraktów takich jak: kierowników kontraktów.

Ponadto, jeden z pracowników w trakcie wywiadu stwierdził, że w trakcie prelekcji w ramach narad uczestnicy są powiadamiani i uczulani na różne naruszenia, działania niezgodne z kontraktem. Inny pracownik poinformował, że pojawiają się komunikaty informacyjne oraz dział Intranet, w którym można znaleźć dokumenty związane z obszarem antykorupcji.

1.2.6 Zgłoszenia od sygnalistów

Wpływające do Spółki informacje o nieprawidłowościach są rozpatrywane przez Biuro Zarządu, w którym funkcjonuje wydział ds. skarg i wniosków, lub wyjaśniane przez Biuro Audytu i Kontroli w drodze realizowanych audytów i kontroli doraźnych.

Zgłoszenia przypadków nadużyć finansowych odnoszących się do realizowanych projektów/wydatków kwalifikowanych, bądź podejrzeń nadużyć mogą wpływać do Centrali Spółki, jak i Centrum Realizacji Inwestycji. Centrum Realizacji Inwestycji i Biuro Funduszy Unijnych Spółki we współpracy z Biurem Audytu i Kontroli podejmują działania zgodnie z obowiązującą w Spółce procedurą 7.3 Procedura wewnętrzna Beneficjenta dotycząca identyfikowania i informowania o nieprawidłowościach w ramach projektów PO liŚ Podręcznika procedur wdrażania projektów kolejowych Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020. Procedura nie określa sposobu ochrony osób zgłaszających - sygnalistów .

W Biurze Funduszy Unijnych w Centrali Spółki został powieszony plakat propagujący mechanizm sygnalizacyjny PO liŚ. Na stronie internetowej dedykowanej projektom inwestycyjnym Beneficjenta http://www.plk-inwestycje.pl/#/page/Opis_projektow_unijnych zamieszczona została informacja o mechanizmie sygnalizacyjnym PO liŚ wraz z adresem email i linkiem do formularza zgłaszania nieprawidłowości i nadużyć w projektach PO liŚ.

Informacje o działaniu mechanizmu sygnalizacyjnego PO liŚ nie są w wystarczającym stopniu rozpowszechniane wśród pracowników Beneficjenta. Z przeprowadzonych w trakcie kontroli wywiadów z pracownikami wynika, że tylko jeden z pięciu pracowników udzielających wywiadu w trakcie kontroli potrafił opisać zasady działania mechanizmu sygnalizacyjnego o podejrzaniach nadużyć finansowych w PO liŚ. Jeden z pracowników słyszał o działaniu mechanizmu sygnalizacyjnego PO liŚ, ale nie potrafił przedstawić szczegółów działania mechanizmu. Pozostałych 3 pracowników nie znało mechanizmu. Znajomość mechanizmu posiadał pracownik zajmujący się projektami od strony obsługowej w Biurze Funduszy Unijnych.

W §2 pkt 2 dokumentu *Zasady postępowania w kontaktach i relacjach biznesowych z interesariuszami PKP PLK S.A. Ia-12* znajdują się informacje o działaniu w Spółce kanału komunikacji wewnętrznej „Zareaguj”. Na podstawie przekazanych przez Beneficjenta wyjaśnień oraz przeprowadzonych wywiadów z pracownikami nie potwierdzono działania kanałów komunikacji wewnętrznej opisanych w ww. *Zasadach*. Żaden z pracowników udzielający wywiadu nie podał informacji na temat adresu email czy informacji o działaniu telefonu do zgłaszania nadużyć, o których mowa w ww. *Zasadach*. Kanały komunikacji poprzez zgłoszenie do Dyrektora projektu ds. zarządzania ryzykiem nadużyć nie mogą funkcjonować z uwagi na brak takiej funkcji i stanowiska w obecnej strukturze Spółki. Ponadto, ZK wykonał połączenie na numer telefonu podany w dokumencie. Automat w telefonie poinformował, że wybrany numer nie jest serwisowany.

1.2.7 Inne procedury

Beneficjent posiada także procedury zabezpieczające przed rozliczeniem zawyżonych faktur oraz w zakresie działań zapobiegających zapłacie dwa razy za ten sam zakres prac. Sprawdzenie dokumentacji potwierdzającej kwalifikowalność wydatków odbywa się wieloetapowo. Inżynier Kontraktu określa kwalifikowalność kosztu wykonanych prac zapisując na odwrocie każdej faktury, że dotyczy kosztów kwalifikowanych z podaniem kategorii i podkategorii oraz kwot poszczególnych kategorii i podkategorii kosztów. Kierownik Kontraktu oraz Dyrektor Kontraktu, Zastępca Dyrektora Centrum ds. projektów unijnych, Dyrektor Biura Przygotowania Inwestycji, Zastępca Dyrektora Biura Przygotowania Inwestycji uzgadnia fakturę pod względem merytorycznej zgodności z zasadami kwalifikowalności wydatków. IRF sprawdza dokumenty pod kątem podatkowym oraz rachunkowym i księguje dokumenty. Biuro Funduszy Unijnych, które sporządza wniosek o płatność, odpowiada za jego formalną poprawność, w tym za sprawdzenie i potwierdzenie kwalifikowalności kwot poniesionych wydatków z załączonymi dokumentami oraz kompletności załączników. Beneficjent posiada szczegółowe procedury sprawdzania dokumentów pod wypłatę płatności wykonawcy oraz obiegu dokumentów księgowych opisane w rozdziale 12 i 13 Podręcznika PO liŚ 2014-2020. W ramach procedury 12.9.2 opisano sposób postępowania w przypadku otrzymania wezwania do zapłaty od podwykonawcy z tytułu solidarnej odpowiedzialności na podstawie art. 647¹ Kodeksu

Cywilnego z tytułu bezpośredniej zapłaty wymagalnego wynagrodzenia na podstawie art. 143c Ustawy Prawo Zamówień Publicznych.

Wśród przedstawionych procedur Beneficjent nie posiada dokumentu, który opisywałby symptomy mogące wskazywać na wystąpienie nadużycia finansowego w zakresie fałszowania dokumentów.

2. Ocena istnienia procedur i faktycznie wykonywanych działań z zakresu rzeczowej realizacji projektu - dokonywania kontroli jakości materiałów wykorzystywanych przez wykonawców

Nadzór nad prawidłową realizacją kontraktów budowlanych jest sprawowany przez Inżyniera Kontraktu. Zamawiający wyznacza Inżyniera, który sprawuje obowiązki przypisane mu w kontrakcie m.in. takie jak: akceptacja materiałów przed zakupem, wbudowaniem. Ponadto wykonawca uzgadnia z Inżynierem dokonywanie ustalonych prób wszelkich materiałów, urządzeń i innych części robót w celu potwierdzenia ich jakości z wymaganiami przypisanymi w dokumentacji kontraktowej.

Podstawowym mechanizmem zapewniającym poprawność zastosowanych materiałów budowlanych, są badania prowadzone przez wykonawcę. Zarówno laboratorium Inżyniera Kontraktu jak i wykonawcy posiada akredytacje, wydane przez Państwową Jednostkę Akredytacyjną Polskie Centrum Akredytacji.

Kontrola jakości materiałów przez wykonawcę jest wskazana w dokumentach STWiORB. W dokumentach STWiORB znajdują się szczegółowe wymagania materiałowe, jak również wymagania w zakresie sprzętu oraz sposobu odbioru prac na poszczególnych etapach. Są to wymagania minimalne, które materiały i poszczególne asortymenty robót po ich wykonaniu muszą spełniać. Na podstawie STWiORB wykonawca opracowuje Plany Zapewnienia Jakości – dokument zatwierdzany przez Inżyniera Kontraktu.

Personel Inżyniera Kontraktu dokumentuje swoją obecność przy badaniach/pobieraniu próbek przez Laboratorium Wykonawcy w postaci podpisu na protokole pobrania próbek oraz na sprawozdaniu z badania. Na podstawie warunków kontraktu Inżynier Kontraktu jest zobowiązany do wykonania badań w ilościach podanych w OPZ na nadzór. Ilość badań nie jest uzależniona od ilości badań jakie ma wykonać laboratorium wykonawcy a od zakresu robót przewidzianego do realizacji przez wykonawcę zgodnie z umową. Zgodność robót z zatwierdzonym PZJ kontroluje Personel Inżyniera Kontraktu na każdym etapie realizacji robót.

Dodatkowo, w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrum Realizacji Inwestycji funkcjonuje Wydział Technologii i Laboratorium, który kontroluje obszary związane m.in. z jakością materiałów. Beneficjent dysponuje wewnętrzną procedurą *Wytoczne monitoringu jakości inwestycji* na podstawie której Wydział Technologii i Laboratorium działa jako wsparcie Zespołu Projektowego w zakresie monitoringu jakości poprzez wykonywanie badań trenowych i laboratoryjnych weryfikując przy tym zgodność oraz jakość zastosowanych materiałów. Badania przeprowadzane przez Wydział Technologii i Laboratorium są przeprowadzane doraźnie i stanowią niewielką część wszystkich badań. Spowodowane jest to małą liczebnością zespołu, oraz brakiem wystarczającego miejsca na wykonywanie większej ilości badań. Laboratoria jakimi dysponuje Wydział Technologii i Laboratorium są niewystarczające. Budynek laboratorium jest w fazie planowania i na ten moment brak jest wiążących decyzji czy i kiedy budynek powstanie.

Zespół kontrolujący w roli obserwatora uczestniczył w poborze próbek przez Wykonawcę na placu budowy - badania gruntu płytą VSS, zaś elementem badania było sprawdzenie podłoża. Pobór próbek został dokonany przez wykonawcę w związku z realizacją kontraktu pn. Prace na linii kolejowej nr 7 Warszawa Wschodnia Osobowa – Dorohusk na odcinku Warszawa - Otwock – Dęblin – Lublin, odcinek Otwock – Pilawa w km 26,060 – 55,600" Zadanie A. Miejscem pobrania próbek były okolice Stacji Celestynów. W czasie badania obecni byli przedstawiciele Beneficjenta, w tym Wydziału Technologii i Laboratorium, przedstawiciele wykonawcy i Inżyniera Kontraktu. Wyniki badań były pozytywnie. ZK przeprowadził podczas pobrania próbek rozmowy z pracownikami w ramach których ustalono że:

- Inżynier zgodnie z kontraktem jest zobowiązany do wykonania badań zgodnie z ilością podaną w OPZ na nadzór. Obecnie zakończono proces aktualizacji dokumentu bazowego OPZ na nadzór w którym są ujęte ilości badań jakie ma wykonać laboratorium Inżyniera. Ilość ta uzależniona jest od zakresu robót przewidzianego do realizacji przez wykonawcę zgodnie z umową. Inżynier powyższe badania realizuje we wskazanym przez siebie niezależnym od wykonawcy robót Laboratorium.

- Laboratorium PKP PLK S.A. wykonuje dodatkowe badania jakości materiałów w swoim własnym laboratorium (które nie posiada akredytacji), jednak nie ma określonych ilości wykonanych badań. Zazwyczaj badania są wykonywane doraźnie i w niedużej ilości w stosunku do badań Wykonawcy/Inżyniera. Szacuje się, że w przedmiotowym kontrakcie jest wykonywanych kilkanaście badań w ciągu miesiąca.

- Raporty z przeprowadzonych badań wykonanych przez Dział Technologii i Laboratorium są przesyłane do Zespołów Projektowych w celu dalszego procedowania..

Zespół kontrolujący w ramach kontroli udał się do Laboratorium Beneficjenta mieszczącego się przy ul Chodakowskiej 63 w Warszawie. W ramach wizyty ustalono, że:

- Dział Technologii i Laboratorium Regionu Centralnego posiada 10 pracowników,

- laboratorium jest jednym z 5 posiadanych przez PKP PLK S.A. w Polsce,

- działalność laboratorium związana jest z wykonywaniem badań infrastruktury kolejowej,

- w ostatnim czasie dokonano zakupu georadaru, obecnie trwają szkolenia z obsługi nowego sprzętu. W najbliższym czasie planowany jest zakup dodatkowej komory do badania mrozoodporności,

- laboratorium w chwili obecnej posiada pomieszczenia, w których wykonywane są badania laboratoryjne w ilości adekwatnej do posiadanego personelu oraz sprzętu. Budynek laboratorium jest w fazie planowania i obecnie nie wiadomo czy w ogóle i kiedy powstanie. Ewentualne nowe pomieszczenia w planowanym budynku mogą przełożyć się na wykonanie większej ilości badań oraz będą istniały szanse na otrzymanie akredytacji aczkolwiek decyzja w tej sprawie należy do Dyrekcji IR w porozumieniu z Zarządem.

ZK bardzo wysoko ocenia plan przeniesienia Laboratorium do nowobudowanego budynku, gdzie będą istniały szanse na otrzymanie akredytacji na wykonywane badania. Możliwość zaangażowania doświadczonego, a w szczególności akredytowanego w zakresie swoich kompetencji Laboratorium Badawczego w proces inwestycyjny zdaniem Zespołu Kontrolującego jest czynnikiem kluczowym dla zapewnienia właściwej jakości materiałów. Z doświadczenia innych Beneficjentów PO IiŚ wynika, że w trakcie realizacji robót budowlanych o szeroko zakrojonej skali (jak na przykład w przypadku inwestycji drogowych czy kolejowych) bardzo trudno jest ustrzec się sytuacji, w której pomimo dołożenia wszelkich starań w celu zapewnienia rzetelnego nadzoru inwestorskiego i budowlanego, część robót zostaje wykonana wadliwie, lub na placach budów pojawiają się materiały, które np.: nie spełniają właściwości wymaganych przez inwestora lub opisanych we właściwej deklaracji właściwości użytkowej. W tym przypadku najważniejsze jest jednak to, że zaangażowanie w proces inwestycyjny Laboratorium może pozwolić na wczesne wykrycie wszystkich tych niedociągnięć, naprawę wykonanych robót przed ich zakryciem lub w przypadku gdy odchylenia były akceptowalne, inne zabezpieczenie interesów Spółki np.: poprzez stosowne wydłużenia okresu gwarancyjnego.

Zaangażowanie w proces inwestycyjny własnego Laboratorium badawczego, w szczególności posiadającego akredytację pozwala również optymalizować tempo realizacji procesu inwestycyjnego poprzez eliminację niepotrzebnych sporów kompetencyjnych, zmniejszenie liczby niezasadnie składanych roszczeń o charakterze technicznym oraz z racji na autorytet formalny i merytoryczny wynikający z akredytacji unikanie zbędnej dyskusji czy polemiki w takich przypadkach.

Dodatkowo Spółka powinna zatem dążyć do zastąpienia doraźnych badań badaniami systematycznymi.

Stwierdzone uchybienia:

1. Brak przeprowadzonej analizy ryzyka nadużyć finansowych. Niewystarczające działania Beneficjenta w zakresie zarządzania ryzykiem nadużyć finansowych.
2. Brak skutecznego poinformowanie o mechanizmie sygnalizacyjnym pracowników Beneficjenta.
3. Brak wystarczającej wiedzy o symptomach nadużyć – zwłaszcza wśród pracowników odpowiedzialnych za bezpośrednie wdrażanie kontraktów.
4. Nieprecyzyjne zapisy dotyczące polityki udzielania i przyjmowania prezentów w Spółce.
5. Brak wskazania w Polityce Antykorupcyjnej:
  - formy i dokładnej ścieżki postępowania w przypadku anonimowego zgłoszenia przez pracownika podejrzenia związanego z obszarem korupcji oraz
  - objęcia tego pracownika szczególną ochroną z uwagi na charakter zgłoszenia.

VIII. TABELA: Zalecenia pokontrolne

Lp.	Punkt w części informacji pokontrolnej	Podsumowanie ustalenia	Zalecenia pokontrolne	Termin realizacji zalecenia	Stopień ważności
1.	F.1 .1 Szacowanie ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w projekcie oraz ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych w projekcie	<p>Zespół Kontrolujący ustalił, że Beneficjent nie prowadzi systematycznej oceny i analizy ryzyka nadużyć finansowych w projekcie. Wobec czego koordynacja zarządzania ryzykiem nadużyć finansowych w projekcie jest niewystarczająca.</p> <p>W odniesieniu do reagowania na nadużycia finansowe Zespół Kontrolujący ustalił, że Beneficjent posiada wewnętrzne procedury i mechanizmy kontrolne. Jednakże zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych w projekcie jest niewystarczające z uwagi na nieprzeprowadzenie systematycznej oceny i analizy ryzyka nadużyć finansowych w projekcie.</p>	<p>Zaleca się przygotowanie analizy ryzyka nadużyć finansowych w projekcie. W tym celu należy przygotować dedykowane narzędzie do analizy ryzyka nadużyć finansowych. Narzędzie powinno stanowić odrębny dokument w formie elektronicznej. Narzędzie powinno być wykorzystywane także do przeprowadzenia analizy ryzyka nadużyć finansowych w ramach pozostałych projektów PO liŚ 2014-2020.</p> <p>Analiza ryzyka nadużyć finansowych powinna odpowiedzieć na pytanie czy Beneficjent posiada odpowiednie i skuteczne mechanizmy kontrolne we wszystkich obszarach, w których w przeszłości dostawała sygnały ostrzegawcze np. w postaci śledztw, wyników audytów i kontroli. Należy zweryfikować czy aktualnie wdrożone mechanizmy kontrolne przeciwdziałania wystąpieniu nadużyć finansowych są skuteczne i proporcjonalne do stwierdzonego ryzyka i ewentualnie podjąć dodatkowe działania na rzecz przeciwdziałania nadużyciom finansowym.</p> <p>Należy skoordynować działania w zakresie zarządzania ryzykiem nadużyć finansowych w projektach PO liŚ 2014-2020. W tym celu należy przeprowadzić analizę ryzyka nadużyć finansowych, dokonać przeglądu mechanizmów</p>	3 miesiące od ostatecznej informacji pokontrolnej	wysoki

			kontrolnych pod kątem otrzymanych wyników analizy, prowadzić cykliczny monitoring ryzyka nadużyć finansowych w projektach PO IIŚ. W celu usystematyzowania procesu należy przygotować i zapisać procedurę zarządzania ryzykiem nadużyć finansowych w projektach PO IIŚ w Podręczniku procedur wdrażania projektów kolejowych Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020.		
2.	F.1.2.1 Kodeks etyczny organizacji	<p>Uchwała nr 962/2015 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 03.11.2015 r. w sprawie przyjęcia do stosowania Zasad postępowania w kontaktach i relacjach biznesowych z interesariuszami PKP PLK S.A. Ia-12 wymaga weryfikacji pod kątem aktualizacji. Jego treść nie obejmuje zmian w stosunku do struktury wewnętrznej Spółki.</p> <p>Dokument posiada cechy przypisywane kodeksowi etycznemu organizacji.</p>	<p>Należy dokonać aktualizacji Zasad Ia-12 pod kątem m.in. zapisów dot. komórek zajmujących się tematem nadużyć i nieprawidłowości w Spółce i przekazać zaktualizowany dokument.</p> <p>Przy aktualizacji dokumentu należy wykorzystać wyniki analizy ryzyka nadużyć finansowych. Skutkiem analizy może być dodanie do treści dokumentu nowych zagadnień lub rozwiązań problemów z obszaru nadużyć finansowych.</p> <p>Ponadto ze względu na posiadane przez dokument cechy kodeksu/programu etycznego Spółki Beneficjent powinien rozważyć zmianę nazwy dokumentu na taką która będzie mieć odniesienie do programu/kodeksu etycznego lub ewentualnie przygotować inny dokument w postaci kodeksu etycznego organizacji, który także będzie regulował sprawy środowiska wewnętrznego Spółki.</p>	4 miesiące od ostatecznej informacji pokontrolnej	średni
3.	F.1.2.1 Kodeks etyczny organizacji	Beneficjent wymaga od wykonawców realizacji przedmiotu zamówienia zgodnie z SIWZ, przepisami prawa powszechnie obowiązującego,	W celu wzmocnienia postępowania etycznego wśród interesariuszy Beneficjenta zaleca się rozważenie i przeprowadzenie analizy pod kątem uwzględniania w zapisach umów z wykonawcami wymogu aby wykonawcy posiadali własne	3 miesiące od wyników analizy ryzyka nadużyć finansowych	średni

		Regulacjami zamawiającego, normami, zasadami wiedzy technicznej i sztuki budowlanej.	kodeksy etyki. Proponowane rozwiązania należy rozważyć na etapie analizy ryzyka nadużyć finansowych. Należy przekazać wyniki analizy i stanowisko Beneficjenta wraz z uzasadnieniem.		
4.	F.1.2.1 Kodeks etyczny organizacji	W zakresie realizacji projektów PO liŚ na uznanie zasługuje realizacja kontraktu w formule tzw. paktu uczciwości.	Spółka powinna rozważyć czy nie uwzględniać części wypracowanych podczas wdrażania paktów zapisów w innych kontraktach, np. wymogu stosowania wysokich standardów uczciwości, w tym posiadania kodeksów etyki przez wykonawców zamówień, stosowania w umowach oświadczenia o niezależności złożenia oferty czy zasad ochrony sygnalistów. Należy przekazać stanowisko Beneficjenta, w tym propozycje zapisów kontraktów wraz z uzasadnieniem. Zalecamy aby postanowienia przewidziane w umowach o zamówienie publiczne zawartych w projekcie LK1 Zawiercie-Częstochowa, które zostały wypracowane w ramach paktu uczciwości zostały wprowadzone również do nowo zawieranych kontraktów SRK oraz w nowych kontraktów o wartości minimum 20 mln EUR w PO liŚ 2014-2020. Rekomendujemy również stosowanie powyższych zasad w kontraktach nowej perspektywy.	3 miesiące od wyników analizy ryzyka nadużyć finansowych	wysoki
5.	F.1.2.1 Kodeks etyczny organizacji	Wskazanie osoby do pełnienia obowiązków w zakresie promowania zasad etycznych byłoby dobrą praktyką Beneficjenta, a także przejawem stosowania standardów obowiązujących w całej Grupie PKP.	Zaleca się rozważenie powołania Rzecznika Etyki w Spółce oraz uregulowanie jego funkcji w wewnętrznych procedurach. Proponowane rozwiązania należy rozważyć na etapie analizy ryzyka nadużyć finansowych. Należy przekazać wyniki analizy i stanowisko Beneficjenta wraz z uzasadnieniem.	3 miesiące od wyników analizy ryzyka nadużyć finansowych	średni

6.	F.1.2.1 Kodeks etyczny organizacji	Brak w Uchwale Nr 962/2015 Zarządu PKP PLK S.A. z dnia 03.11.2015 r. w sprawie przyjęcia do stosowania Zasad postępowania w kontaktach i relacjach biznesowych z interesariuszami PKP PLK S.A. la-12 informacji o prowadzonym spisie czy też rejestrze otrzymanych prezentów i reprezentacji. Ponadto, zawarte w „Zasadach la-12” zapisy dotyczące zarówno oceny charakteru i wartości materialnej upominku jak i intencji mogą być trudne do zweryfikowania oraz budzić wątpliwości pracowników jeśli chodzi o praktyczne ich stosowanie	Z uwagi na to, że zawarte w „Zasadach la-12” zapisy dotyczące zarówno oceny charakteru i wartości materialnej upominku, jak i intencji mogą być trudne do zweryfikowania oraz budzić wątpliwości pracowników jeśli chodzi o praktyczne ich stosowanie, proponujemy wprowadzić zmiany zapisów polityki prezentowej w Spółce. Dobrą praktyką jest odejście od wszelkiego rodzaju gratyfikacji – wprowadzenie zasady braku przyjmowania i wręczania prezentów/upominków, ewentualnie poza promocyjnymi, firmowymi powszechnie dostępnymi o niskiej wartości stanowiącymi zwyczajowo przyjęte upominki firmowe. Należy wprost wskazać i wymienić jakie upominki można do nich zaliczyć (np. długopisy, notesy, breloki opatrzone logami firmowymi). Takie podejście jest zwłaszcza uzasadnione z uwagi na brak prowadzenia przez Spółkę rejestru upominków/prezentów, brak konieczności zgłaszania przez pracowników otrzymanych upominków, a także brak wprowadzenia progów kwotowych przyjętych przez Spółkę i przypisanych im precyzyjnych sposobów postępowania. Ze względu na realizację projektów przy wykorzystaniu środków Unii Europejskiej oraz budżetu państwa wskazane jest aby zapisy polityki skonsultować z zewnętrznymi organami zajmującymi się tematyką korupcji, np. CBA.	4 miesiące od ostatecznej informacji pokontrolnej	średni
7.	F.1.2.3 Kontrola zamówień oraz F.1.2.4	Wśród pracowników udzielających wywiadu, którzy byli członkami Komisji przetargowych, a nie zajmujący	Ze względu na m.in. zidentyfikowane potrzeby samych pracowników oraz odległy termin przeprowadzonego szkolenia pt. „Prawno – organizacyjne aspekty przeciwdziałania/	- pierwsza informacja o podjętych działaniach po upływie 6 miesięcy od ostatecznej informacji pokontrolnej	średni

<p>Przeciwdziałanie korupcji F.1.2.5 Szkolenia</p>	<p>się na co dzień zamówieniami publicznymi, wiedza była bardziej szczątkowa oraz zgłaszano chęć uczestniczenia w szkoleniu związanym z tematyką zmwów przetargowych.</p> <p>Z przeprowadzonych w trakcie kontroli wywiadów z pracownikami pracownicy Centrum Realizacji Inwestycji Region Centralny oraz Biura Funduszy Unijnych Centrali mają świadomość istnienia polityki antykorupcyjnej w Spółce natomiast nie znają szczegółowych zapisów dokumentu.</p> <p>W trakcie wywiadów część pracowników wskazywała na potrzebę organizacji szkoleń w obszarach związanych z nadużyciami finansowymi (np. antykorupcją, zmwami przetargowymi). Jeden z pracowników wskazał, że w ramach działań firmy mogłaby ona podjąć dodatkowe działania, procedury uczulające na sytuację związane z obszarami występowania nadużyć finansowych.</p>	<p>zwalczania korupcji/ mobbingu w środowisku biznesu” zaleca się podjęcie działań edukacyjnych i szkoleniowych wśród pracowników zaangażowanych w realizację projektu dotyczących zagadnień z obszaru nadużyć finansowych w projektach.</p> <p>Przy opracowaniu programu szkoleń zalecane jest wzięcie pod uwagę wyników analizy ryzyka nadużyć finansowych w projekcie.</p> <p>Szkoleniami zaleca się objąć tematykę związaną ze zmwami przetargowymi oraz korupcją.</p> <p>Podnoszenie świadomości pracowników odbywać się może również poprzez informowanie pracowników o przyjętych zasadach zwalczania nadużyć finansowych poprzez wewnętrzne systemy komunikacji m.in. intranet, spotkania kadry kierowniczej, spotkania z pracownikami.</p> <p>W celu podnoszenia świadomości wśród pracowników na temat nadużyć finansowych Beneficjent powinien rozważyć także prowadzenie rejestru podejrzeń wystąpienia nadużyć finansowych w realizowanych projektach PO IiŚ, który udostępni pracownikom zaangażowanym w realizację projektów.</p>	<p>- kolejna informacja o podjętych działaniach po upływie 12 miesięcy od ostatecznej informacji pokontrolnej</p>
--	--	--	---

8.	F.1.2.3 Kontrola zamówień	Wśród przedstawionych procedur w zakresie kontroli zamówień Beneficjent nie posiada dokumentu, który opisywałby symptomy mogące wskazywać na wystąpienie nadużycia finansowego na etapie udzielania zamówienia.	W związku z realizacją wielu projektów w ramach PO IiŚ 2014-2020 oraz wzmocnieniem kontroli nad obszarem zamówień zaleca się przygotowanie oraz włączenie do stosowania przez pracowników w ramach realizacji zamówień dokumentu/procedury opisującego symptomy mogące wskazywać na wystąpienie nadużycia finansowego na etapie udzielania zamówienia. Dokument może być w formie odrębnego dokumentu ale również może stanowić część procedury. Przykłady symptomów zostały opisane w załączniku nr 1d do Zaleceń dla instytucji zaangażowanych w realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w zakresie procedur kontrolnych oraz systemu rocznych rozliczeń.	4 miesiące od ostatecznej informacji pokontrolnej	średni
9.	F.1.2.4 Przeciwdziałanie korupcji	Brak wskazania w Polityce Antykorupcyjnej formy i dokładnej ścieżki postępowania w przypadku zgłoszenia anonimowego przez pracownika podejrzenia związanego z obszarem korupcji oraz wskazania i objęcia tego pracownika szczególną ochroną z uwagi na charakter zgłoszenia.	Politykę Antykorupcyjną obowiązującą u Beneficjenta należy uzupełnić o informacje w zakresie szczególnej ochrony pracownika anonimowego dokonującego zgłoszenia podejrzenia korupcji w organizacji i określić szczegółowo procedury w tym zakresie. Proponowane rozwiązania należy rozważyć na etapie analizy ryzyka nadużyć finansowych. Należy przekazać wyniki analizy i stanowisko Beneficjenta wraz z uzasadnieniem.	3 miesiące od wyników analizy ryzyka nadużyć finansowych	średni
10.	F.1.2.6 Zgłoszenia od sygnalistów	Centrum Realizacji Inwestycji i Biuro Funduszy Unijnych Spółki we współpracy z Biurem Audytu i Kontroli podejmują działania zgodnie	W procedurach Beneficjenta zaleca się uwzględnienie regulacji ochrony osób zgłaszających nadużycia i nieprawidłowości, tzw. sygnalistów.	3 miesiące od wyników analizy ryzyka nadużyć finansowych	średni

		z obowiązującą w Spółce procedurą 7.3 Procedura wewnętrzna Beneficjenta dotycząca identyfikowania i informowania o nieprawidłowościach w ramach projektów PO liS Podręcznika procedur wdrażania projektów kolejowych Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020. Procedura nie określa sposobu ochrony osób zgłaszających - sygnalistów .	Proponowane rozwiązania należy rozważyć na etapie analizy ryzyka nadużyć finansowych. Należy przekazać wyniki analizy i stanowisko Beneficjenta wraz z uzasadnieniem.		
11.	F. 1.2.6 Zgłoszenia od sygnalistów	Informacje o działaniu mechanizmu sygnalizacyjnego PO liS nie są w wystarczającym stopniu propagowane wśród pracowników Beneficjenta. Z przeprowadzonych w trakcie kontroli wywiadów z pracownikami wynika, że tylko jeden z pięciu pracowników udzielających wywiadu w trakcie kontroli potrafił opisać zasady działania mechanizmu sygnalizacyjnego o podejrzeniach nadużyć finansowych w PO liS. Jeden z pracowników słyszał o działaniu mechanizmu sygnalizacyjnego PO liS, ale nie potrafił przedstawić szczegółów działania mechanizmu. Pozostałych 3 pracowników nie znało mechanizmu. Znajomość mechanizmu posiadał pracownik zajmujący się projektami od	Zaleca się zwiększenie działań na rzecz rozpowszechniania wiedzy wśród pracowników o działaniu mechanizmu sygnalizacyjnego PO liS ze szczególnym uwzględnieniem Zespołów Projektowych. Zaleca się przekazanie informacji o podjętych i planowanych do podejmowania działań w tym zakresie w trakcie realizacji projektów PO liS.	4 miesiące od ostatecznej informacji pokontrolnej	średni

		strony obsługowej w Biurze Funduszy Unijnych.			
12.	F. 1.2.6 Zgłoszenia od sygnalistów	Na stronie internetowej dedykowanej projektom inwestycyjnym Beneficjenta http://www.plk-inwestycje.pl/#/page/Opis_projektow_unijnych zamieszczona została informacja o mechanizmie sygnalizacyjnym PO liŚ wraz z adresem email i linkiem do formularza zgłaszania nieprawidłowości i nadużyć w projektach PO liŚ.	Zaleca się rozważenie i przekazanie stanowiska Beneficjenta w odniesieniu do uwzględniania w zapisach umów z wykonawcami i podwykonawcami informacji o wymogu zamieszczenia przez wykonawców/podwykonawców na ich stronach internetowych informacji o możliwości zgłaszania nieprawidłowości lub nadużyć finansowych w projektach PO liŚ poprzez mechanizm sygnalizacyjny PO liŚ. Proponowane rozwiązania należy rozważyć na etapie analizy ryzyka nadużyć finansowych. Należy przekazać wyniki analizy i stanowisko Beneficjenta wraz z uzasadnieniem.	3 miesiące od wyników analizy ryzyka nadużyć finansowych	średni
13.	F. 1.2.6 Zgłoszenia od sygnalistów	Na podstawie przekazanych przez Beneficjenta wyjaśnień oraz przeprowadzonych wywiadów z pracownikami nie potwierdzono działania kanałów komunikacji wewnętrznej opisanych w Zasadach Ia-12. Żaden z pracowników udzielający wywiadu nie podał informacji na temat adresu email czy informacji o działaniu telefonu do zgłaszania nadużyć, o których mowa w ww. Zasadach. Kanały komunikacji poprzez zgłoszenie do Dyrektora projektu ds.	Beneficjent powinien przeanalizować zasadność wprowadzenia na nowo wewnętrznego mechanizmu do sygnalizowania nieprawidłowości oraz przekazać wyniki analizy do IZ POliŚ. Posiadanie takiego narzędzia pozwoliłoby Beneficjentowi na zbieranie informacji o potencjalnych nieprawidłowościach oraz odpowiednie zarządzanie nimi. Jednocześnie umożliwienie pracownikom, wykonawcom oraz podwykonawcom zgłaszanie nieprawidłowości w sposób anonimowy stanowiłoby dla Beneficjenta źródło nieocenionej wiedzy na temat potencjalnych nieprawidłowości w projektach. Wartością dodaną działania mechanizmu sygnalizacyjnego w PKP PLK S.A., byłoby to, że nie musi wyłącznie dotyczyć PO liŚ, ale	4 miesiące od ostatecznej informacji pokontrolnej	średni

		zarządzania ryzykiem nadużyć nie mogą funkcjonować z uwagi na brak takiej funkcji i stanowiska w obecnej strukturze Spółki. Ponadto, ZK wykonał połączenie na numer telefonu podany w dokumencie. Automat w telefonie poinformował, że wybrany numer nie jest serwisowany.	wszystkich inwestycji realizowanych przez Beneficjenta. Byłoby to także korzystne wizerunkowo. W przypadku gdy analiza Beneficjenta wykazałaby zasadność wprowadzenia takiego rozwiązania, IZ POIiŚ może przekazać własne doświadczenia z wdrożenia i użytkowania takiego rozwiązania. Rekomendowane jako dobra praktyka jest również wprowadzenie do kontraktów zapisów aby wykonawcy informowali o mechanizmie sygnalizacyjnym swoich pracowników, podwykonawców, dostawców, usługodawców lub też by wykonawcy posiadali własne mechanizmy sygnalizacyjne.		
14.	F. 1.2.7 Inne procedury	Wśród przedstawionych procedur Beneficjent nie posiada dokumentu, który opisywałby symptomy mogące wskazywać na wystąpienie nadużycia finansowego w zakresie fałszowania dokumentów.	W związku z realizacją wielu projektów w ramach PO IiŚ 2014-2020 oraz wzmocnieniem kontroli przy weryfikacji kwalifikowalności wydatków zaleca się przygotowanie oraz włączenie do stosowania przez pracowników dokumentu/procedury opisującego symptomy mogące wskazywać na wystąpienie nadużycia finansowego w zakresie fałszowania dokumentów. Dokument może być w formie odrębnego dokumentu ale również może stanowić część procedury. Przykłady symptomów zostały opisane w załączniku nr 2a do Zaleceń dla instytucji zaangażowanych w realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w zakresie procedur kontrolnych oraz systemu rocznych rozliczeń.	3 miesiące od wyników analizy ryzyka nadużyć finansowych	średni

15.	F. 2. Ocena istnienia procedur i faktycznie wykonywanych działań z zakresu rzeczowej realizacji projektu - dokonywania kontroli jakości materiałów wykorzystywanych przez wykonawców	ZK bardzo wysoko ocenia plan przeniesienia Laboratorium do nowobudowanego budynku, gdzie będą istniały szanse na otrzymanie akredytacji na wykonywane badania (...) Dodatkowo Spółka powinna dążyć do zastąpienia doraźnych badań badaniami systematycznymi.	Zalecamy aby kwestia tego czy weryfikacja materiałów będzie prowadzona w dotychczasowej formie czy będzie miała charakter systematyczny była analizowana każdorazowo przy analizie ryzyka nadużyć finansowych dla danego projektu.	3 miesiące od wyników analizy ryzyka nadużyć finansowych	średni
-----	--	---	--	--	--------

POUCZENIE:

Do ostatecznej informacji pokontrolnej oraz do pisemnego stanowiska wobec zgłoszonych zastrzeżeń nie przysługuje możliwość złożenia zastrzeżeń. Podmiot kontrolowany jest zobowiązany, w terminie wyznaczonym w ostatecznej informacji pokontrolnej na poinformowanie o wykonaniu zaleceń pokontrolnych lub ich wykorzystaniu, do przekazania odpowiednich informacji do instytucji kontrolującej (w tym w uzasadnionych przypadkach – przesłania odpowiednich dokumentów potwierdzających wypełnienie zaleceń), a w przypadku niepodjęcia odpowiednich działań – o przyczynach takiego postępowania.

Członkowie Zespołu Kontrolującego z ramienia IZ POIiŚ 2014-2020:

Zatwierdzam: